

En kritisk studie av bistånd och jämställdhetsutveckling inom LDC's

En studie kring varför utvecklingsarbete inte genererar den grad av ökad jämställdhet
det syftar till, illustrerat med statistik på regionen Afrika söder om Sahara.

Ida Beijmo & Ellen Ringwall

Statsvetenskapliga Fakulteten, Lunds Universitet
B-uppsats Statsvetenskap Fortsättningskurs, 12 HP
Vårterminen 2022
Handledare: Barbara Magalhaes Teixeira

LUND UNIVERSITY

Abstract:

Foreign aid with the aim to promote gender inequality within low-development countries (LDC's) has increased significantly during the last decade. According to a report published by the OECD, bilateral assistance from the OECD Assistance Committee (DAC) aimed at increasing gender equality reached an average of 44.8 billion US dollar during the period 2016-2017. OECD, together with the World Bank, claims that this development cooperation generates progress within the LDCs. Despite this, statistics published by the World Bank illustrates how the degree of all-encompassing gender equality has not increased since the early 2000s in the sub-Saharan region of Africa. Based on indicators of gender equality, this study aims to shed light on dominant actors' views on development and gender equality. Furthermore, the dissertation aims to highlight shortcomings in current development assistance and develop the theory in the field. This, based on previous critical feminist theories. Our study concludes that today's development agenda is strongly influenced by neoliberal views regarding progress and development. A primary focus on economic growth undermines progress within aid aimed at reducing gender inequality.

Nyckelord: *Jämställdhet, bistånd, utveckling, feminism, Afrika söder om Sahara*

Antal ord: 9573

Lista på förkortningar

DAC	Development Assistance Committee
GAD	Gender And Development
ODA	Official Development Assistance
OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development
IPE	International Political Economy
LDCs	Least Developed Countries
SDG	Sustainable Development Goals

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Syfte & frågeställning.....	6
1.2 Disposition.....	7
2. Bakgrund	7
2.1 Jämställdhetsinriktat bistånd.....	7
2.2 Jämställdhet som utvecklingsmål.....	9
2.3 Tidigare forskning.....	10
3. Teoretiskt ramverk	12
3.1 Teoretisk inriktning.....	12
3.2 Feministiska grundantaganden.....	12
3.3 Feministisk teori på internationell politisk ekonomi (IPE).....	13
3.4 Kritiskt feministiskt perspektiv.....	15
3.5 Kritik.....	16
4. Metod	17
4.1 Teoriutvecklande fallstudie.....	17
4.2 Val av fall.....	18
4.3 Indikatorer på jämställdhet.....	18
4.4 Metodisk inriktning.....	19
4.5 Metodologiska reflektioner och källkritik.....	20
5. Analys	22
5.1 Feministisk teori applicerat på jämställdhet och jämställdhetsinriktat bistånd: Afrika söder om Sahara.....	22
5.2 Hälsa - <i>Mödradödlighet</i>	23
5.3 Utbildning - <i>Andelen flickor inskrivna i förskoleklass (brutto%)</i>	26
5.4 Styrning - <i>Andelen platser som innehas av kvinnor i nationella parlament (%)</i>	28
5.5 Övergripande nivå av jämställdhet - Afrika söder om Sahara.....	30
6. Slutsats	33
6.1 Resultatets implikationer.....	34
7. Källförteckning	36

1. Inledning

I många delar av världen betraktas flickor som mindre värda än pojkar. Många flickor faller offer för diskriminering redan innan födseln och dessa orättvisor präglar i många fall kvinnors livet ut. UNICEF menar att denna diskriminering ofta grundar sig i traditioner eller kulturella värderingar och att diskriminering med grund i könstillhörighet i många fall resulterar i en preferens för pojkar framför flickor (UNICEF, 2020). FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna uttrycker explicit jämställdhet som en mänsklig rättighet och betonar att alla de friheter samt rättigheter deklarerade i konventionen redogör för, skall tillämpas utan någon som helst åtskillnad med grund i bland annat kön (UNRIC, 2008). Jämställdhet betraktas med utgångspunkt i detta som ett centralt utvecklingsmål, vilket syftar till att förbättra livssituationen för kvinnor och flickor världen över (Världsbanken, 2012). Därtill betraktas jämställdhet enligt Världsbanken som *smart ekonomi*. Detta innebär att jämställdhet inte enbart utgör ett viktigt utvecklingsmål i sig självt, utan även är en viktig del när det kommer till att minska fattigdom inom lågutvecklade länder (LDCs). Genom ökad jämställdhet, kan man stimulera ekonomisk tillväxt, öka produktiviteten samt kvaliteten på institutioner och således förbättra nästkommande generations framtidsutsikter (ibid).

Debatten kring utveckling präglas idag allt mer intensivt av diskussioner kring jämställdhet och det jämställdhetsinriktade biståndet har under de senaste åren ökat. Enligt Världsbankens (2012) *World Development Report 2012*, har det senaste kvartssekleet burit med sig viktiga framsteg vad gäller jämställdhet och kvinnors samt flickors livssituation inom LDCs. Men trots denna ökning av bistånd riktat till att främja jämställdhet kvarstår det, enligt samma rapport, många områden där bristen på jämställdhet är grav och där ett stort arbete återstår om man önskar nå jämställdhet för världens alla kvinnor samt flickor (ibid).

1.1 Syfte & frågeställning

Idag leder internationella institutioner likt FN och Världsbanken en stor del av utvecklings-och biståndsarbetets utformning och således även synen på utveckling. Detta perspektiv på utveckling vilar på neoliberala idéer om att ökad jämställdhet både leder till samt är en konsekvens av ökad ekonomisk tillväxt. Denna uppsats syftar till att undersöka hur det kommer sig att statistik publicerad av centrala biståndsaktörer identifierar framsteg vad gäller utvecklingen av jämställdhet inom de sektorer biståndet främst allokeras till, men däremot inte samma övergripande förbättring vad gäller jämställdhet inom LDCs. Genom att kritisera de neoliberala grundantaganden, som inflytelserika aktörer inom biståndsarbete vilar på, kommer vi att argumentera för att jämställdhetsinriktat bistånd inte har de önskade effekter på en allomfattande jämställdhet som de påstår sig ha. Genom att studera detta, syftar vi till att etablera en förståelse för hur en vedertagen syn på vad framsteg inom utvecklingsländer innebär och vad dessa insatser, med syfte att öka jämställdhet, innebär för de kvinnor som påverkas. Vår förhoppning är således att närma oss detta ämne på ett alternativt sätt för att bidra till och utveckla litteraturen samt kunskapen inom området, med grund i tidigare feministiska teorier.

Ämnet avhandlas genom att, med utgångspunkt i en rad statistiska indikatorer inom de sektorer bistånd främst allokeras till för att öka jämställdheten och kvinnlig egenmakt, undersöka utvecklingen av jämställdhet inom LDCs under den period som det jämställdhetsinriktade biståndet ökat. Vi är medvetna om de eventuella begränsningar som existerar vad gäller tillgång till data kring jämställdhet samt svårigheten att observera biståndets långsiktiga effekter, men är övertygade om att uppsatsen trots detta kan bidra med viktiga insikter kring biståndets effektivitet och synen på utveckling såväl som jämställdhet. Uppsatsen avser besvara följande frågeställning:

Hur kan vi förklara att det går att identifiera framsteg vad gäller jämställdhet inom de sociala sektorer bistånd främst allokeras till men däremot inte en mer allomfattande jämställdhetsutveckling i takt med ett ökat bistånd till LDCs?

1.2 Disposition

Uppsatsen inleds med ett avsnitt vilket redogör för centrala begrepp likt jämställdhet, utveckling och jämställdhetsinriktat bistånd. Vidare berör detta avsnitt tidigare forskning på området. Avsnitt 3 presenterar det teoretiska ramverket uppsatsen syftar till att behandla ämnet med. Avsnitt 4 behandlar studiens metodval och därtill, material och källkritik. Avsnitt 5 framför en analys och det hela sammanfattas i en slutsats i avsnitt 6.

2. Bakgrund

2.1 Jämställdhetsinriktat bistånd

FN definierar de minst utvecklade länderna (LDCs) som låginkomstländer där strukturella faktorer utgör hinder för hållbar utveckling (FN, u.å.b). Enligt samma definition är dessa länder känsliga för miljömässiga såväl som ekonomiska chocker i jämförelse med mer utvecklade länder (ibid). Idag befinner sig 46 av världens länder på FN:s lista över LDCs och dessa har exklusiv rätt till internationellt stöd vad gäller handel samt utvecklingsstöd inom specifika domäner, utvecklingsbistånd inkluderat (ibid).

Utvecklingsbistånd med ett uttalat syfte att öka jämställdhet inom LDCs har ökat kraftigt under de senaste decennierna och debatten kring jämställdhet präglar idag en allt större del av litteraturen kopplad till utveckling (Världsbanken, 2012). För att bistånd skall räknas som jämställdhetsinriktat, krävs det att verksamheten uttryckligen främjar jämställdhet och kvinnors egenmakt antingen som ett primärt eller sekundärt mål (OECD, 2012). Strategin “*Gender mainstreaming*” är en strategi som innebär att jämställdhetsaspekten och de utmaningar samt effekter som drabbar kvinnor såväl som män, skall inkluderas inom allt utvecklingsarbete. Genusperspektivet skall således integreras i utarbetande, genomförande, övervakning och utvärdering av utgiftsprogram, regleringsåtgärder samt politik. Strategin betonar behovet att integrera de institutionella strukturer som vidmakthåller ojämlikhet mellan kvinnor och män till debatten kring jämställdhet och utveckling (EIGE, u.å.b). Denna strategi har anammats internationellt med syftet att förverkliga målet om jämställdhet. Genusperspektivet syftar till att bekämpa diskriminering och främja jämställdhet mellan män

och kvinnor (ibid). OECD redogör i sin *Statistiska översiktsrapport över stöd för jämställdhet och kvinnors egenmakt* att bistånd årligen bidrar till en jämställdhetsutveckling, särskilt inom LDCs (ibid). OECD menar vidare att det officiella utvecklingsbiståndet (ODA) på ett betydelsefullt vis bidrar till att kvinnors ekonomiska egenmakt ökar inom många LDCs (ibid).

OECD:s biståndskommité (DAC) är ett internationellt forum, bestående av hög- och medelinkomstländer, vilket inkluderar många av de stora biståndsgivarna med uppgiften att utveckla, granska och säkerställa biståndets kvalitet (OECD, u.å.b). Det officiella utvecklingsbiståndet (ODA) är statligt bistånd med syftet att främja ekonomisk utveckling och välfärd inom LDCs (OECD, u.å.b). Bilateralt bistånd kan utifrån olika mål delas in i sektorsspecifika mål (ibid). Biståndet riktat mot jämställdhet ökar idag, men främst med jämställdhet som ett sekundärt mål (OECD, 2012). Enligt OECD hade majoriteten av det bilaterala biståndet riktat mot jämställdhet från DAC:s medlemmar under perioden 2009-2010 jämställdhet som ett sekundärt mål medan enbart 5 procent av biståndet hade jämställdhet som dess huvudsakliga mål (ibid).

ODA inkluderar finansiella flöden, lån och bidrag till utvecklingsländer på DAC:s lista över ODA-mottagare och därtill multilaterala utvecklingsorganisationer (OECD, u.å.b). Biståndet från DAC har under de senaste decennierna ökat kraftigt (OECD, 2012). Mellan 2016-2017, uppgick det bilaterala biståndet från OECD:s biståndskommité (DAC) med syfte att öka jämställdhet till ett genomsnitt på 44,8 miljarder US dollar, vilket motsvarar cirka 38 procent av medlemmarnas bilaterala bistånd (ibid). Utvecklingsbistånd med syfte att främja jämställdhet är koncentrerat till sociala sektorer. Dessa sektorer är huvudsakligen hälsa, utbildning och styrning (OECD, 2012). Enligt OECD själva grundar sig beslut om att allokera stora delar av bistånd till dessa sektorer i internationella åtaganden likt de globala målen för hållbar utveckling (ibid). Mer än hälften av det bistånd som allokeras till hälso- och utbildningssektorn har ett uttalat syfte att främja jämställdhet, medan motsvarande stöd till ekonomiska och produktiva sektorer snarare har ett marginellt fokus på jämställdhet (FN, u.å.b).

2.2 Jämställdhet som utvecklingsmål

Världsbanken, OECD och FN publicerar statistik på jämställdhet utifrån olika sektorer, med grund i de globala målen för hållbar utveckling. Synen på vad som definierar framsteg inom denna statistik på jämställdhet, vilket bland annat omfattar indikatorerna utbildningsinskrivning, mödradödlighet och andelen kvinnor i nationella parlament, vilar på en vedertagen och väletablerad syn på utveckling vilket grundar sig i en gemensamt överenskommen utvecklingsagenda som världens stats-och regeringschefer antagit år 2015 - FN:s *Sustainable Development Goals* (SDGs) och närmare preciserat, Agenda 2030 (FN, u.å.b). Agenda 2030 är den mest ambitiösa plan som någonsin antagits i fråga om hållbar utveckling och syftar till att utrota fattigdom, skapa fredliga samt trygga samhällen och stoppa klimatförändringar. Agenda 2030 består av 17 globala mål för hållbar utveckling (ibid). Det femte av dessa mål uttrycker explicit jämställdhet och kvinnor samt flickors egenmakt som ett utvecklingsmål (ibid). Det finns till det femte utvecklingsmålet, såväl som till de resterande globala målen för hållbar utveckling huvudmål samt delmål med tillhörande statistiska indikatorer vilket avser mäta både status och förändring inom varje utvecklingsområde. Dessa indikatorer visar således om framsteg gjorts kopplat till de olika målen och visar enligt FN den förändring som sker inom LDCs kopplat till olika utvecklingsmål. Framsteg kan enligt de aktörer som gemensamt kommit överens om denna agenda definieras som en statistisk förbättring inom indikatorerna och för att analysera hur jämställdhet ökar eller ej inom LDCs kan man således titta på denna statistik (FN, 2018). Med utgångspunkt i att världens stats-och regeringschefer enats om denna agenda samtidigt som OECD betonar att DAC:s biståndsgivare skall agera i enlighet med dessa mål när man bedriver biståndsarbete, utgör denna målbild en gemensam syn på utveckling. Vi kommer således att utgå ifrån denna definition av utveckling såväl som jämställdhet när vi diskuterar dessa begrepp vidare.

Enligt Världsbankens *World Development Report 2012*, har det senaste kvartsseket burit med sig viktiga framsteg vad gäller jämställdhet och kvinnors samt flickors egenmakt inom LDCs (Världsbanken, 2012). Rapporten identifierar områden där jämställdhetsinriktat bistånd resulterat i positiva utfall och resultat samt där man kunnat påvisa framsteg enligt denna vedertagna definition av utveckling, jämställdhet samt kvinnors egenmakt. De sektorer där

rapporten identifierar framsteg är främst inom de sociala sektorerna, vilket utgörs av bland annat mödradödlighet, inskrivning i grundskolan och andelen kvinnor i nationella parlament. Däremot, skriver Världsbanken i samma rapport att ojämlikhet med grund i kön ännu präglar många kvinnor världen över och att det således måste fortsätta adresseras inom utvecklingspolitik (Världsbanken, 2012).

2.3 Tidigare forskning

Pickbourn och Ndikumana (2016) redogör i sin studie *The Impact of the Sectoral Allocation of Foreign Aid on Gender Inequality* för ojämlikhet mellan män och kvinnor är ett särskilt hot inom LDCs. Vidare berör författarna mönster som indikerar att utveckling såväl som tillväxt inte utgör könsneutrala praktiker. Pickbourn och Ndikumana betonar i sin studie att ett fokus på att adressera ojämlikhet mellan kvinnor och män har visat sig ge upphov till viktiga konsekvenser både på mikro- och makronivå i samhället. På mikronivå är bistånds- och utvecklingsarbete av stor vikt för att ge barn tillgång till utbildning och kvinnors hälsa, vilket har visat sig ha en positiv effekt på bland annat barns välmående och reproduktiv hälsa. Därtill, utgör framsteg inom hälsa och utbildning för kvinnor en grund när det kommer till att stimulera ekonomisk tillväxt och öka produktiviteten inom landet (ibid). Pickbourn och Ndikumana konstaterar i sin avhandling att detta går hand i hand med en ökad finansiering och att en stor del av dagens utvecklingsarbete handlar om detta ökade kapital. Det ökade kapitalet syftar således till att minska ojämlikheter mellan kvinnor och män samt öka jämställdheten inom LDCs (Pickbourn & Ndikumana, 2016). Men trots ökat kapital samt fokus på att öka kvinnors egenmakt, saknas det bevis på att en ökad finansiering resulterar i den utveckling man syftar till inom LDCs. Mönstret indikerar snarare på att det handlar om hur bistånd allokeras gentemot olika sektorer och att detta kan ha verkan på hur kvinnor påverkas och således även jämställdheten i mottagarlandet. Tidigare forskning likt denna studie, visar att ett jämställdhetsfokus inom utvecklingsarbete idag betraktas som nödvändigt för att främja jämställdhet inom LDCs samt öka möjligheterna för kvinnor världen över (Pickbourn & Ndikumana, 2016).

Hannah Roberts (2020) redogör i sin avhandling *Gendered Implications of Neoliberal Development Policies in Guangdong Province* för neoliberalismens grundidéer om utveckling, vilket huvudsakligen vilar på idén om att stimulera ekonomisk tillväxt. Roberts

hävdar att detta ekonomiska fokus får implikationer vad gäller jämställdhet och att det ofta sker på bekostnad av mänsklig utveckling. Grunden för neoliberalismen, vilar till stor del på Adam Smith och David Ricardo's arbete, där huvudpremisen är minimal statlig intervention, även kallat laissez-faire-ekonomi. Antagandet om en självreglerande marknad, förväntas resultera i en naturlig jämvikt där samhällets resurser allokeras på det mest effektiva samt sättet. Den brittiska industrialiseringen, vilket grundar sig på bland annat kolonialism och slaveri, utgör till stor del grundbulten bakom denna ekonomiska teori och det som betraktas som modellen för att nå "modernisering". *Washington Consensus* är ett reformpaket som förkroppsligar dessa neoliberal idéer och kom att dominera global ekonomi under 1980-talet. Reformpaketet skulle verka för att utvecklingsländer skulle ha möjlighet att utvecklas i linje med en västerländsk modell. Världsbanken och Valutafonden (IMF) skapades till följd av detta utav de mest avancerade ekonomierna, med syfte att hjälpa LDCs att "moderniseras" med hjälp av lån och diverse utvecklingsprojekt. (Roberts, 2020, s. 1-2).

OECD skriver i sin rapport *Beyond Growth: Towards a New Economic Approach* (2019) att man inom organisationen under en lång period utgått ifrån en konsensus för vad som karakteriserar en framgångsrik ekonomi och utveckling. Ökad global handel har antagits som en målbild och ekonomisk tillväxt har under lång tid utgjort det primära målet i fråga om ekonomisk politik och utveckling, med antagandet att detta i sin tur skall generera andra positiva externaliteter, liksom social och mänsklig utveckling. Materialförbrukning har således prioriterats och agerat praxis för ekonomisk politik. Andra aspekter kopplade till utveckling, liksom rättvisa och jämställdhet har således hanterats som något som skall tas om hand efter utveckling skett snarare än att utgöra en central del i utformandet av den ekonomiska politiken (OECD, 2019). Detta går i linje med det vi redogjorde för i bakgrunden, det vill säga att majoriteten av det bilaterala biståndet med syfte att främja jämställdhet har detta som sitt sekundära mål (OECD, 2012).

Trots att man ser framsteg på en del områden kopplat till jämställdhet inom LDCs, främst de sociala sektorerna bistånd huvudsakligen allokeras gentemot, visar statistik publicerad av Världsbanken att man däremot inte kan påvisa samma framsteg vad gäller en mer samhälleligt omfattande jämställdhetsutveckling (Världsbanken, 2020a). Med utgångspunkt i denna tidigare forskning, kommer vi med hjälp av kritisk teori belysa hur biståndets effekter på jämlikhet ser ut då detta kan ge en mer heltäckande bild av vilka problem som existerar och kunna avgöra varför jämställdhetsinriktat bistånd inte har effekt eller till och med en

negativ effekt inom vissa LDCs. Vi hävdar att detta är ett strukturellt problem som måste ses i en bredare kontext än vad det idag gör.

3. Teoretiskt ramverk

3.1 Teoretisk inriktning

Då uppsatsen ämnar att undersöka varför jämställdhetsriktat bistånd bidrar till framsteg vad gäller jämställdhet inom främst de sociala sektorerna inom LDCs, men däremot inte genererar den önskade djupgående jämställdhetsutvecklingen, anser vi att en feministisk teori är ett relevant val. Detta eftersom perspektivet syftar till att synliggöra och analysera patriarkala maktstrukturer vilket ofta förbises i konventionella teorier liksom neoliberalismen. Sprungna ur kvinnorörelserna har det vuxit fram olika typer av feministiska skolor som i mångt och mycket överlappar varandra och vi kommer att utgå från det teoretiska ramverket feministiska perspektivet på internationell politisk ekonomi och ett kritiskt feministiskt perspektiv. Genom att analysera bistånd från ett kritiskt perspektiv samt skapa förståelse över varför det går att påvisa utveckling inom specifika sektorer men däremot inte en djupgående jämställdhetsutveckling inom många av de länder som tar emot allt mer jämställdhetsinriktat bistånd önskar vi utveckla teorierna på området.

3.2 Feministiska grundantaganden

Feministisk teoribildning vilar på grundantagandet att praxis och teori inom internationella relationer baseras på manliga och kulturspecifika perspektiv vilket presenterar en vinklad och snäv bild av verkligheten. Feminismen grundar sig i genusvetenskaplig teoribildning med ett normativt syfte och feministiska teorier introducerar genus som ett analysverktyg för att förstå globala maktstrukturer. Genus avser de kulturella och sociala beteenden som associeras till manligt respektive kvinnligt och utgör en viktig maktdimension där maskulint kodade egenskaper är strukturellt värderade högre än feminina egenskaper. Enligt den feministiska teoribildningen präglas internationell politik av en hegemonisk maskulinitet, vilket speglas i de strukturer som präglar internationella institutioner (True, 2013, s.246).

Två centrala begrepp inom feminismen är kön och könsmaktsordningen. Det sistnämnda är inom feministisk teoribildning en globaliserad maktstruktur vilket påverkar samtliga delar av samhället, inte enbart kvinnor. Kön anses vara en fundamental samhällslig struktureringsprincip vilken är världsomspännande. Denna konstituerar inte enbart den privata sfären utan har därtill en väsentlig innebörd för alla sociala relationer och präglar således även internationella relationer och utveckling. Feminismens fokus på icke-statliga aktörer och marginaliserade grupper innebär nya konceptualiseringar och ett bredare perspektiv på internationella relationer (True, 2013, s.253-254).

3.3 Feministisk teori på Internationell Politisk Ekonomi (IPE)

Att uppmärksamma genus och kön i frågan om det jämställdhetsinriktade biståndets effekt är inte bara av stor vikt, utan även avgörande för att en fullständig redogörelse ska kunna ges av varför det inte går att påvisa samma framsteg inom en mer allomfattande jämställdhetsutveckling inom LDCs som man kan identifiera inom specifika sektorer. Feministiska forskare inom internationell politisk ekonomi belyser det faktum att förbiseendet av könsrelationer inom internationell ekonomi ger en vinklad analys, och politik som baseras på en sådan analys kommer därmed inte att vara verksamt för att ta itu med de utmaningar kvinnor samt flickor bemöter och bristen på jämställdhet i den globala ekonomin (O'brien & Williams, 2016, s.202).

Feministiska forskare har utöver att synliggöra kvinnor, ifrågasatt och försökt omformulera koncept inom konventionell IPE-teori, bland annat den neoliberal teoribildningen. Feministisk teori applicerat på IPE accepterar inte den ekonomiska människans rationalistiska logik och menar att alla ekonomiska aktörer inte reagerar på samma vis. Vidare kritiserar den feministiska teorin den neoliberal analysen, med fokus på marknaden och ekonomisk tillväxt. Den feministiska teorin hävdar att neoliberal teori behandlar informellt och reproduktivt arbete, vilket utgör grundstenen för det produktiva arbetet, som en given konstant. Termen ekonomi refererar i konventionella IPE diskussioner till formella transaktioner som utbyte av löner, varor och tjänster samt antyder i någon mån en eftersträvan av vinst men ignorerar det informella arbetet som kvinnor ofta står för och som utgör mer än hälften av all ekonomisk produktion (Peterson, 2019, s. 348). Således har feministiska IPE-forskare varit engagerade i strategier för att synliggöra obetalt arbete och omdefiniera

termen arbete så att detta även inkluderar det obetalda arbete kvinnor utför såväl i hemmet som i samhället vilket ej syns i stor del av statistiken eller mäts och kvantifieras i termer av intjänade värden från marknadsbaserade transaktioner (ibid).

Med betoning på genus har feministisk teori givit utveckling som fenomen ett stort fokus inom IR och IPE. Det kan argumenteras att utveckling utgör en kärnstruktur inom global politisk ekonomi, men både konventionell teoribildning inom global politisk ekonomi tenderar att marginalisera frågor som är centrala för att förstå utveckling. Utveckling är inte enbart konstituerad genom en rad konkurrerande diskurser vilka poängterar politisk och ekonomisk tillväxt, utan måste inkludera ytterligare dimensioner likt jämställdhet och de sociala strukturer som hämmar kvinnor världen över (O'brien & Williams, 2016, s.202).

Feministisk forskning inom utvecklingsstudier fokuserar på den sociala konstruktion vilket ligger till grund för skillnader mellan män och kvinnor och betonar behovet av att utmana befintliga könsroller, relationer och strukturer (True, 2013, s.245). Denna teori och praxis inom utvecklingsarbetet - *Gender and Development* (GAD) - har till stor del utvecklats från teorier från forskare såsom Oakley (1972) och Rubin (1975) vilka belyser att det sociala förhållandet mellan män och kvinnor systematiskt har underordnat kvinnor, och ekonomiforskarna Lourdes Benería och Amartya Sen (1981), som belyser kolonialismens inverkan på utveckling och ojämlikhet mellan könen. Inom GAD framhävs genusperspektivet samt hur kön och könsroller inte är biologiska och oföränderliga fenomen utan socialt konstruerade sådana. Därmed kan dessa förändras och bör vara det primära fokuset hos feministisk teori och i feministiskt utvecklingsarbete (Connelly, 2000, s.37).

Även om jämställdhetsintegrering idag förekommer inom internationella organs politik för ekonomisk utveckling såsom FN och Världsbanken menar feministiska forskare att målet ofta är ett ekonomiskt sådant. Syftet är i många fall att integrera kvinnor i produktivt arbete och på marknader snarare än att främja social jämlikhet genom att förändra hierarkiska könsrelationer. Risker finns med utgångspunkt i detta att man även vid jämställdhetsarbete verkar för att reproducera en viss typ av arbetsdelning och formell produktion som gynnar kortsiktiga neoliberala mål och upprätthåller åtaganden för konkurrens och tillväxt - till priset av en långsiktig förändring av könsstrukturer (Sission-Runyan & Petersson, 2014, 182).

3.4 Kritiskt feministiskt perspektiv

Konventionell utvecklingsteori har länge varit associerad med ekonomisk tillväxt och en syn på utveckling som baseras på neoliberala grundantaganden som i huvudsak betonar att ökad handel och industrialisering bidrar till utveckling och en ökad grad av jämställdhet. Den kritiska feministiska skolan kritiserar hur det kapitalistiska systemet fungerar och hur liberalfeminismens individualism, grundat på ett västerländskt perspektiv, framställer kvinnor i det globala syd som offer samt förbiser ett etniskt och klassbaserat förtryck. Likt postkolonial feminism kritiserar dessa kritiska feministiska forskare normaliseringen av vita, västerländska kvinnors upplevelser och agendor som universella för alla kvinnor (Kinsella, 2019, s. 153-154).

Vidare hävdar forskare inom kritisk feminism att kvinnors fördelning inte kan analyseras utan hänsyn till kontexten, utan att faktorer såsom etnicitet, kultur, klass, sexuell läggning och andra sociala omständigheter kombinerat bidrar till hur förtryck kommer till uttryck och upplevs. Detta förhållningssätt benämns intersektionalitet och betonar att kvinnor möter olika typer av diskriminering och därmed bör inte lösningarna på dessa problem vara utformade på samma sätt. Kvinnor som är ekonomiskt utsatta, utbildade eller från olika etniska grupper möter alla olika typer av förtryck och grader av privilegier (Bastia, 2014, s. 239-240). Likväl belyser detta perspektiv att kvinnors agendor ser olika ut världen över och att negligera detta skapar en problematisk bild av att alla kvinnor är i behov av västvärldens syn på jämställdhet bland annat i form av tillgång till produktivt arbete och liberala friheter. De patriarkala strukturerna är världsomspännande och därmed inte ett fenomen som är exkluderat till att endast råda i regionen Afrika söder om Sahara. Dessa strukturer existerar i alla samhällen. Att anta att kvinnor i globala syd delar samma agendor som västerländska kvinnor och att utforma biståndsarbete från detta antagande, blir i sig ett form av förtryck (Kinsella, 2019, s. 148, 153-155).

Vidare menar feministiska forskare inom internationella relationer att en tilltagande globalisering har intensifierat sociala och ekonomiska klyftor, både inom och mellan stater, samt ökat den globala ojämlikheten mellan män och kvinnor. De hävdar att när det i allt högre grad är liberala institutioners krav på exportinkomster, finansmarknader och konkurrens inom arbetskostnader som styr den ekonomiska politiken och utvecklingsprocessen, har stater svårt att uppfylla åtaganden såsom full sysselsättning och

medborgarnas välbefinnande. Kritisk feministisk forskning visar hur denna övergång från en till stor del inhemsk stat till en global marknad för tillhandahållande av tjänster har slagit hårdast mot kvinnor. Globaliseringen och den explosiva tillväxten på den globala finansmarknaden har lett till den världsomfattande feminiseringen och rasifieringen av fattigdom (True, 2013, s.244). Kritiska feministiska forskare såsom V. Spike Peterson poängterar att kvinnors arbete devalveras och det uppstår en alltmer ojämlik värdering av reproduktivt och produktivt arbete. Då den neoliberala synen på utveckling och modernisering utgår från produktiva insatser tvingas kvinnor söka till även denna form av arbete vilket leder till att kvinnor axlar den dubbla bördan av både hushållsarbete och lönearbete (Peterson, 2019, s. 348).

Kritiska feminister kritiserar liberalfeminismens fokus på att utjämna ojämlikhet mellan könen genom att öka representationen av kvinnor på maktpositioner och höga poster inom nationell och internationell styrning. Dessa hävdar att mängden kvinnor i parlament i sig inte är ett mått på jämställdhet då det finns underliggande patriarkala maktstrukturer som hämmar kvinnors möjligheter till att föra politik som gynnar kvinnors position i samhället (Kinsella, 2019, s. 147-148).

3.5 Kritik

Som tidigare påpekats har biståndspolitik varit ett ämne för kritik och vi är medvetna om kritiken som finns mot feministisk forskning som menar att det inte går att konkret urskilja strukturella maktstrukturer i kvantifierbara termer (True, s.253, 2013). Central kritik mot feministiska teorier hävdar att det uppstår svårigheter i att dra generaliserbara slutsatser från feministisk forskning eftersom den inte kan baseras på systematiska kvantifierbara studier. Dessa menar att könsmaktsordning och dess strukturella problem blir ett givet perspektiv som omöjligen kan motbevisas och således överbetonas könets roll även i de fall de problemen inte utgör den primära förklaringen (Kronsell, s.155-156, 2021).

Vi är medvetna om att det är svårt att med säkerhet säkerställa att patriarkala maktstrukturer är det huvudsakliga problemet i jämställdhetsarbetet men med utgångspunkt i den kritiska feminismen som utgår från att internationell politik inte är könsneutral kommer vi att närgranska statistiska indikatorer på utvecklingen av jämställdhet för att påvisa att det troligen är en tillförlitlig förklaring.

4. Metod

4.1 Teoriutvecklande fallstudie

Denna studie är utarbetad som en teoriutvecklande fallstudie, med kritisk feminism som dess teoretiska grund samt av förklarande karaktär där vi syftar redogöra för orsaker bakom det bidrag jämställdhetsinriktat biståndet genererar vad gäller jämställdhetsutveckling inom LDCs. Då vi vill analysera varför jämställdhetsinriktat bistånd inte leder till en generell förbättring av jämställdhet kommer vi att genomföra en fallstudie där vi närgranskar indikatorer på jämställdhet inom regionen Afrika söder om Sahara samt dess utveckling. Vi syftar, genom att med information från en given uppsättning data, konstruera en förklaring till varför utfallet kring detta fenomen är vad det är - ett positivt samband mellan ökat bistånd till regionen Afrika söder om Sahara med syfte att främja jämställdhet inom specifika sektorer, mer preciserat de sociala sektorerna - hälsa, utbildning samt styrning. Det går däremot inte att påvisa en ökad grad av generell jämställdhet i regionen. Med grund i redan befintlig feministisk teori önskar vi belysa och identifiera kompletterande eller konkurrerande faktorer bakom fenomenet och denna uppsats har således teoriutvecklande ambitioner (Esaiasson m.fl, 2012, s. 112). Detta har enligt vår vetenskap inte gjorts tidigare och det är därmed av stor vikt att ifrågasätta en etablerad syn på utveckling samt jämställdhet för att bena ut en förståelse kring fenomenet.

Vi kommer använda oss av information från en given uppsättning data om jämställdhetsutveckling i Afrika söder om Sahara, vilket i detta fall är mätningar hämtade från Världsbankens databas - *World Bank Open Data*. Vi kommer utifrån denna statistik att konstruera förklaringar och argument för att det inte går att påvisa att jämställdhetsinriktat bistånd har den djupgående effekt på jämställdhet inom LDCs som dessa insatser syftar till att medföra. Ett problem är visserligen en att vi genom att endast analysera en specifik region riskerar att utveckla en teori som visserligen täcker in alla detaljer i vår datainsamling men som däremot missar generaliserande ansatser. Vi anser trots detta att vi genom att vara tydliga med vår datainsamling, hur statistiken har nyttjats samt hur de ligger till grund för våra slutsatser kan överkomma denna problematik och bör därmed kunna uppnå god extern validitet (Esaiasson m.fl, 2012, s.114).

4.2 Val av fall

Ojämlighet mellan kvinnor och män är en fråga som under en lång period varit särskilt angelägen i Afrika söder om Sahara till följd av regionens snabba befolkningstillväxt och höga fertilitet (UN WOMEN, 2019a). Av de 10 länder som tog emot högst andel bistånd med jämställdhet som dess huvudsakliga mål under perioden 2015-2016, är majoriteten lokaliserade i regionen (OECD, 2018). Regionen präglas än idag av stora utmaningar för kvinnor och flickor relaterade till jämställdhet och en stor del av länderna inom regionen har brister vad gäller ekonomiska samt sociala rättigheter och höga nivåer av våld gentemot kvinnor (UN WOMEN, 2019a). Med utgångspunkt i detta, kommer vi att använda regionen som ett illustrativt fall genom att använda oss av statistik kring utveckling av jämställdhet i regionen. Datan vi analyserar baseras på Världsbankens mätningar och är indikatorer som är kopplade till SDGs. Regionen omfattar de afrikanska länder som geografiskt befinner sig nedanför Saharaöknen. Världsbankens statistik på regionen omfattar 48 länder, bland annat Chad, Demokratiska republiken Kongo, Etiopien, Gabon, Nigeria, Niger och Somalia med fler (Världsbanken, u.å.b). Vi är medvetna om att detta är många heterogena länder med olika inhemsk organisering och politiskt läge men för att få heltäckande statistik har vi valt att till stor del analysera regionen som helhet. Denna region lämpar sig väl att analysera som ett illustrativt fall med utgångspunkt i att det är den region som mottar högst andel jämställdhetsinriktat bistånd. Vidare visar statistik inom regionen ökad jämställdhet inom de sociala sektorer biståndet främst allokeras till men däremot ingen utveckling vad gäller generell jämställdhetsutveckling. För att identifiera en förklaringsvariabel, syftar vi till att jämföra dessa två utfall (Esaiasson m.fl, 2012, s. 117).

4.3 Indikatorer på jämställdhet

Denna uppsats kommer att analysera utvecklingen av jämställdhet inom regionen Afrika söder om Sahara med utgångspunkt i tre statistiska indikatorer inom den sociala sektorn, dit majoriteten av det jämställdhetsinriktade biståndet allokeras. Syftet med analysen av dessa indikatorer är att mäta graden av jämställdhet och förändringen i Afrika söder om Sahara de senaste åren, i takt med att biståndet med syfte att främja jämställdhet i regionen ökar. Dessa tre indikatorer är tagna ur de tre sociala sektorerna utbildning, hälsa samt styrning och utgörs

av andelen flickor inskrivna i förskoleklass, mödradödlighet ratio och andelen kvinnor inom nationella parlament. Vi diskuterar dessa statistiska indikatorer på jämställdhet i regionen utifrån ett kritiskt feministiskt perspektiv, det vill säga inte enbart utifrån dess materiella innebörd utan även utifrån en strukturell och symbolisk värdering. Valet av dessa indikatorer grundar sig i att det bistånd världens stora biståndsgivare donerar, enligt OECD huvudsakligen riktar sig gentemot de sociala sektorerna hälsa, utbildning samt styrning. Dessa sektorer utgör således ett lämpligt val för analys när det kommer till jämställdhetsinriktat bistånd och dess effektivitet på jämställdhet inom Afrika söder om Sahara (OECD, 2012). Det är av stor vikt att analysera olika aspekter av jämställdhet för att få sig en uppfattning om hur landet utvecklats på området.

Vi är medvetna om att det med stor sannolikhet existerar begränsningar i tillgången på data från regionen eftersom det är upp till varje land att samla in och rapportera statistik på området. Det kan således resultera i avsaknad av fullständig statistik till följd av nationella prioriteringar eller bristande strategier (UN Women, 2018). Men trots att risken finns att den statistik vi använder oss av inte är heltäckande för att mäta alla aspekter av jämställdhet som fenomen, anser vi de tillräckliga för att undersöka det vi syftar till. Datan belyser centrala indikatorer inom jämställdhetsarbete och ger underlag för att analysera framgången inom vissa sektorer inom jämställdhetsinriktat biståndsarbete. För att belysa huruvida ett ökat biståndsarbete med syfte att främja jämställdhet inom regionen resulterat i framsteg enbart inom dessa specifika indikatorer samt eller om det ökat regionens generella grad av jämställdhet, i takt med att det jämställdhetsinriktade biståndsarbetet tilltagit, kommer vi därtill att analysera statistik över den generella utvecklingen av jämställdhet inom regionen sedan tidigt 2000-tal. Detta kommer vi även att ta oss an med tidigare kritisk-feministiska teoretiska ramverk, vilka vi presenterade i avsnitt 3, med syfte att utveckla teorin på området.

4.4 Metodisk inriktning

Materialet som ligger till huvudsaklig grund för analysen är data hämtad från Världsbankens officiella hemsida över statistiska indikatorer på jämställdhet inom länder i Afrika söder om Sahara - *World Bank Open Data*. Med grund i att denna statistik till stor del baseras på de globala målen för hållbar utveckling, utgör det ett lämpligt val av kärnmaterial. Med grund i att Världsbanken är en central aktör inom utveckling präglad av en neoliberal agenda och

med väldokumenterad statistisk inom de sektorer vi syftar till att bygga vår analys utifrån, lämpar det sig väl att nyttja denna statistik (Världsbanken, 2012).

En studie kan avhandlas kvalitativt eller kvantitativt, varav vi anser att en kvalitativ forskningsansats lämpar sig bäst för vår avhandling eftersom en kvantitativ sådan inte skulle generera de analysverktyg som krävs för att besvara vår frågeställning. En kvalitativ metod ter sig lämplig när man syftar till att belysa värderingar och uppfattningar av ett specifikt fenomen, likt bistånd, utveckling samt jämställdhet (Lunds Universitet, u.å.b).

Utgångspunkten är att man med en kvalitativ forskningsmetod att belysa individer eller i vårt fall, aktörers uppfattning av fenomenet i fråga, och vi observerar detta genom statistik samt rapporter på området (ibid). Genom att samla in statistik och kvalitativ data om jämställdhet i LDCs, jämställdhetsinriktat bistånd och utvecklingen inom regionen Afrika söder om Sahara, ämnar uppsatsen till att ge en heltäckande och kompletterande bild till den befintliga litteraturen på området. Vi tar således utgångspunkt i statistik, för att applicera vårt teoretiska ramverk på statistiken och förhoppningsvis utveckla helhetsförståelsen samt teorin på området, eftersom denna idag ter sig bristfällig. Med en medvetenhet om att operationaliseringen av uppsatsens frågeställning har stor inverkan på det resultat forskningsprocessen resulterar i har vi valt denna noggrant. Operationaliseringen i vår avhandling har genomförts på ett sånt sätt att vi samlat in data på jämställdhetsutveckling på ett så objektivt vis som möjligt och med grund i OECD-rapporten där det framkommer hur mycket bistånd allokaterat till sektorerna i regionen har ökat med, mäter biståndets effekt på jämställdhetsutveckling. Genom att applicera befintlig teori på utvecklingsstatistiken ämnar vi utveckla teorin på området. Det gör vi med en medvetenhet om att empirin vi samlar in utgår ifrån en specifik syn det vi avser analysera, en neoliberal utvecklingsagenda (Esaiasson m.fl, 2012, s.56-57).

4.5 Metodologiska reflektioner & källkritik

Bistånd såväl som jämställdhet är två högst aktuella och polariserade ämnen. Med grund i detta, har vi så gott som det går arbetat utifrån de fyra källkritiska regler som beskrivs i *Metodpraktikan*. Dessa är oberoende, äkthet, samtidigthet och tendens. Vi betraktas äktheten i våra källor som god eftersom källmaterialet är hämtat från välkända hemsidor och organisationer, vilka uppdaterats nyligen. Däremot, behandlar vi denna data med

medvetenheten om att det är upp till var och en av de länder som berörs att rapportera in statistik och det kan således resultera i att statistik saknas eller ger en missvisande bild av verkligheten (Esaiasson m.fl, 2012, s.291). Samtidigheten i de källor vi baserar vår uppsats på anses god eftersom vi använder oss av nyligen publicerad samt uppdaterad data på området och det förflyter inte lång tid mellan rapporter och de händelser som rapporten redogör för, det är ett högst aktuellt ämnesområde. Tendenskriteriet utgör ett komplicerat sådant eftersom det finns motiv av aktörer på området att vinkla statistik till deras fördel. Men detta är vi medvetna om och vi arbetar genomgående med detta i åtanke vid utformningen av vår uppsats (Esaiasson m.fl, 2012, s.288-295).

Slutligen, har diskursiva praktiker en social dimension vilket producerar en viss syn av en social värld, vilket innefattar sociala relationer samt identiteter (Winther. Jorgensen & Phillips, 1999, s.67). Kulturell och social reproduktion äger genom diskursiva praktiker i vardagen rum och präglas av en lingvistisk-diskursiv dimension hos såväl kulturella som sociala fenomen, liksom politik och jämställdhet (ibid). Sättet man talar om ett fenomen speglar och konstruerar sociala strukturer. Diskursiva praktiker i politik påverkas av samhällskrafter med en diskursiv karaktär (Winther. Jorgensen & Phillips, 1999, s.67-68.) Diskurser om fenomen och kontextuella förhållanden har en central roll i upprätthållandet av en social värld präglad av sociala relationer vilket utgörs av ojämlika maktförhållanden (Winther. Jorgensen & Phillips, 1999, s.69.) Vi arbetar genomgående med detta i åtanke då vi talar om en kontext vi inte upplever och aldrig kommer att uppleva. Fallet vi valt att illustrera vår studie med är grundat i det vi syftar till att kritisera, en vedertagen utvecklingsagenda. Patriarkala maktstrukturer existerar överallt och existerar således inte enbart inom den regionen vi valt att undersöka närmare. Diskussionen om utveckling och jämställdhet präglas med stor sannolikhet av den sociala dimensionen och således även vi. Vi har därmed försökt att på ett så etiskt vis som möjligt förhålla oss till ämnet.

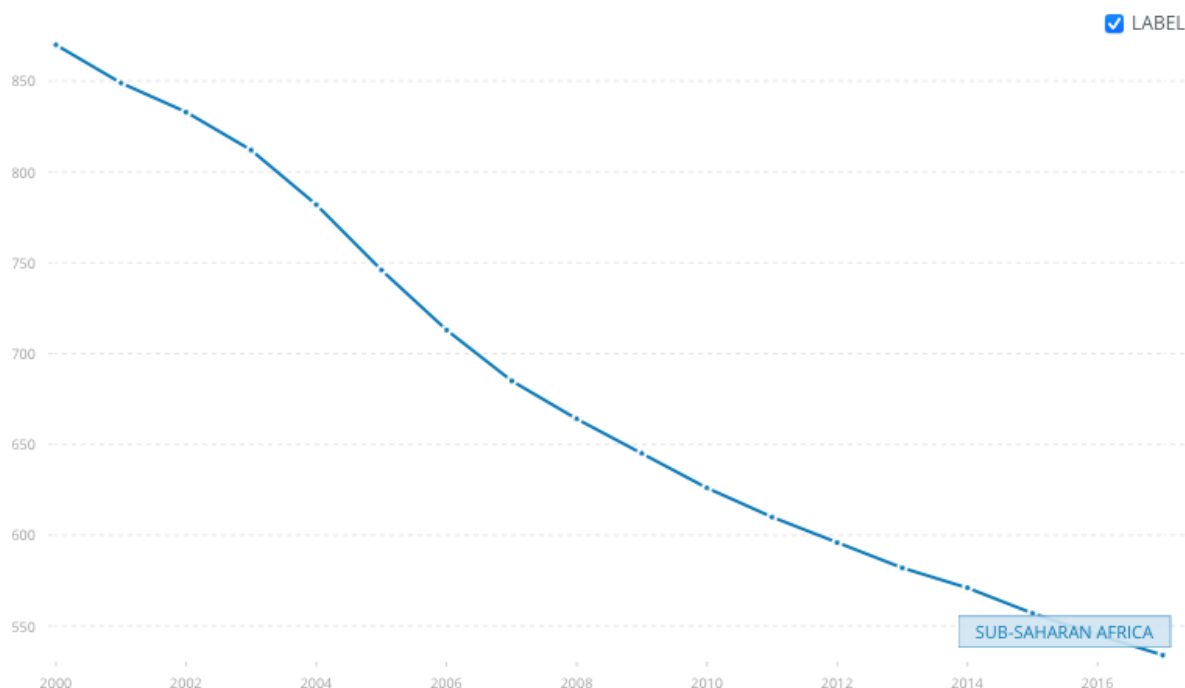
5. Analys

5.1 Feministisk teori applicerat på jämställdhet och jämställdhetsinriktat bistånd: Afrika söder om Sahara

Regionen Afrika söder om Sahara mottar enligt OECD en hög andel jämställdhetsinriktat bistånd (OECD, 2012). Diskriminering och ojämlika sociala normer samt maktstrukturer bidrar till vidmakthållandet av ojämlikhet mellan könen (Världsbanken, 2012).

Utvecklingsbiståndet som investeras i regionen går nästan uteslutande i linje med de globala målen för hållbar utveckling (SDGs) vilket bland annat genom mål 5 har det uttalade syftet att främja jämställdhet och kvinnors egenmakt (OECD, 2012). Statistik publicerad av Världsbanken visar på framsteg inom de tre sociala sektorer jämställdhetsinriktat huvudsakligen fokuserar på, vilket är hälsa och utbildning samt styrning därtill. Men trots denna utveckling, visar motsvarande statistik på regionens omfattande jämställdhetsgrad knappt någon förändring sedan tidigt 2000-tal (Världsbanken, 2020a).

5.2 Hälsa - Mödradödlighet

Figur 1. Maternal mortality ratio (modeled estimate, per 100,000 live births) - Sub-Saharan Africa (2019b). Hämtad 2022-04-22, från <https://data.worldbank.org/indicator/SH.STA.MMRT?locations=ZG>. Använd med tillåtelse. Bildtext: Grafens X-axel visar år och grafens Y-axel visar antalet döda kvinnor per 100 000 födselar i regionen relaterat till en graviditet eller förlossning.

Vid analysen av kvinnors hälsa utgör indikatorn *mödradödlighet* en av de mest förekommande och studerade. Indikatorn visar ett genomsnittligt värde på den andel kvinnor som dör av orsaker kopplat till en graviditet eller förlossning inom 42 dagar efter en avslutad graviditet per 100 000 födselar inom regionen Afrika söder om Sahara. Indikatorn representerar de risker det innebär att vara en gravid kvinna och är ett centralt utvecklingsmål i linje med de globala målen för hållbar utveckling (SDGs). Enligt Världsbanken är uppgifterna uppskattade med en regressionsmodell som använder information om andelen mödradödsfall bland icke-aids-dödsfall hos kvinnor i åldrarna 15-49, fertilitet, födelseskötare och BNP mätt med köpkraftspariteter (PPP). Det har enligt figur 1 skett en minskning i graden av mödradödlighet från 0.87% år 2000 till 0,534% år 2017 (Världsbanken, 2019a).

Figur 1 visar på framsteg vad gäller kvinnors reproduktiva hälsa inom regionen. Denna statistik stärker det samband vi redogjorde för i bakgrunden med grund i Pickbourn och

Ndikumanas (2016) studie, det vill säga att biståndsarbete har en positiv inverkan på mikronivå i samhället. Betraktar man mödradödligheten som en indikator på jämställdhet skulle graden av jämställdhet öka i takt med att mödradödligheten går ned inom regionen (Världsbanken, 2019a).

Jämställdhetsarbete såväl som synen på utveckling bör enligt feministisk forskning inbegripa sociala konstruktioner vilket ligger till grund för de könsroller som befästs i samhället i åtanke (Connelly, 2000, s.37). Många kvinnor befinner sig i socialt förutbestämda och traditionella positioner vad gäller barnafödande och saknar i många fall möjligheten att autonomt påverka om man exempelvis önskar föda barn eller ej. Med grund i detta skulle man kunna hävda att det inte går att konkludera hururvida graden av jämställdhet ökat i regionen eller ej, eftersom de strukturella skillnader som präglar kvinnor och män snarare handlar om orsaker som föranleder denna indikator. I och med att risken finns att sociala strukturer i många fall gör det svårt för många kvinnor världen över att bestämma över sin egen sexualitet och kropp, krävs det att man tar dessa sociala strukturer i hänsyn och bör vara det primära fokuset när man bedriver och utformar utvecklingsarbete.

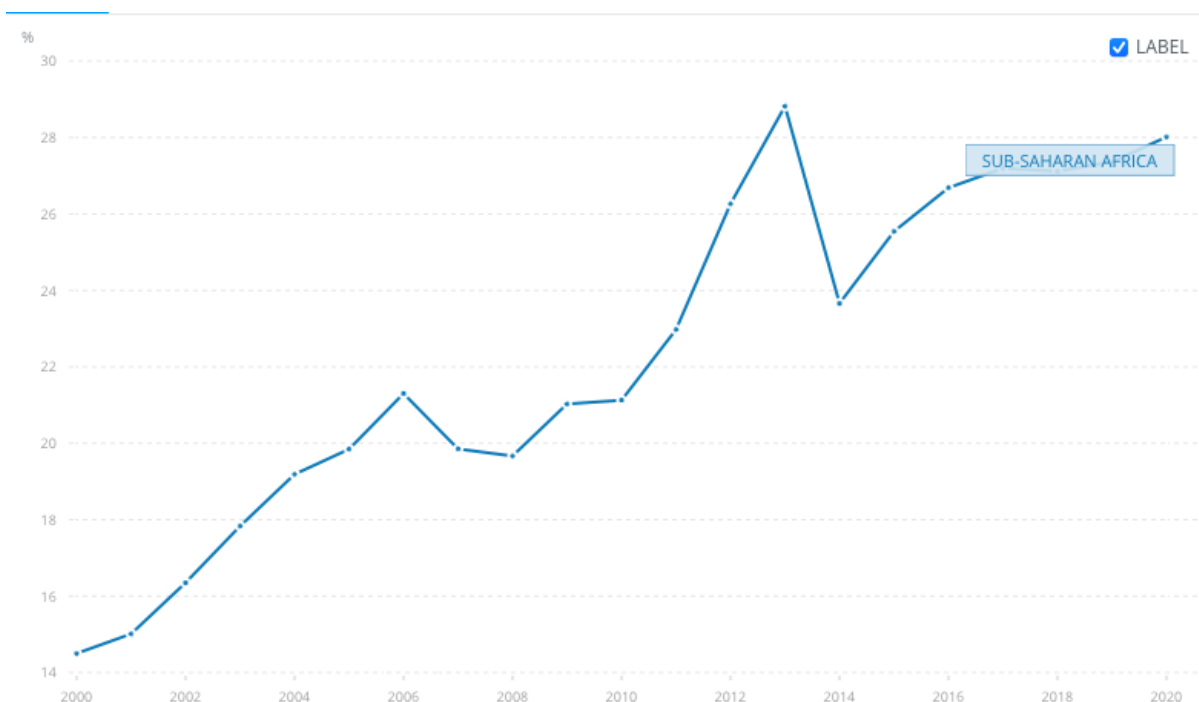
Med grund i kritisk feministisk teori ter det sig svårt att hävda att en indikator som *mödradödlighet* skulle kunna påvisa en ökad grad av jämställdhet i regionen. Då det bistånd som allokeras till sektorn hälsa varken tar sociala normer eller strukturer i särskilt stor åtanke, är det svårt för aktörer att hävda att en reell jämställdhetsökning ägt rum. De sociala normer och kategoriseringar som existerar är en konsekvens av en världsomspännande patriarkal maktstruktur vilket hämmar många led i kvinnors reproduktiva hälsa. Om kvinnor hade varit fria från patriarkalt förtryck och hegemonisk dominans hade de möjligen inte fallit offer för mödradödlighet i samma omfattning. Detta med större makt att bestämma hur, vid vilket tillfälle eller ens om de önskar föda barn. Dessa problem är strukturella och kräver således strategier samt mått som tar dessa sociala strukturer i åtanke för att man skall kunna bryta ned rådande strukturer. I linje med den betoning GAD placerar vid att utmana befintliga könsroller och de sociala samt normativa strukturer, som ligger till grund för kvinnors sociala status i samhället, kan man således hävda att denna indikator snarare handlar om rätten till liv, och att det inte går att påvisa graden av jämställdhet i samhället utifrån denna indikator.

Indikatorn i figur 1 visar onekligen på ett positivt utfall då ingen kan hävda att en kvinna skall ta skada av ett så naturligt fenomen som en graviditet, men det är otillräckligt att visa hur kvinnor i många av världens länder tar skada av strukturella normer och förutbestämda sociala kategoriseringar inom samhället. Det är med det sagt av stor vikt att tillämpa ett intersektionellt tillvägagångssätt när man analyserar samt utformar politiken kring kvinnors reproduktiva hälsa (Kinsella, 2019, s. 148, 153-155). Det finns inom en stor del av en neoliberalt präglad utvecklingspraxis ett tydligt fokus gentemot att sprida liberala normer om att kvinnor exempelvis ska föda allt färre barn. Utan denna reflektion blir analysen således aningen snäv då fenomenet därtill bör betraktas i ljuset av dess kulturella, ekonomiska och sociala kontext. Därmed bör utvecklingsarbete även ta detta i hänsyn då dessa sektorer tydligt präglas av ett västerländskt förhållningssätt till vad kvinnlig egenmakt är.

Jämställdhet utgör som tidigare nämnts allt oftast ett sekundärt mål inom utformningen av biståndsarbete med syfte att främja jämställdhet. Om man inom sektorn hälsa skall lyckas få de genomslag biståndet verkar för krävs därmed att målet prioriteras betydligt högre på agendan än vad det idag gör.

5.3 Utbildning - *Andel flickor inskrivna i förskoleklass (brutto %)*

Figur 2. School enrollment, preprimary (% gross) - Sub-Saharan Africa (2021a) . Hämtad 2022-04-22, från <https://data.worldbank.org/indicator/SE.PRE.ENRR?locations=ZG> . Använd med tillåtelse. Bildtext: Grafens X-axel visar år och grafens Y-axel visar andel flickor inskrivna i förskoleklass inom regionen.

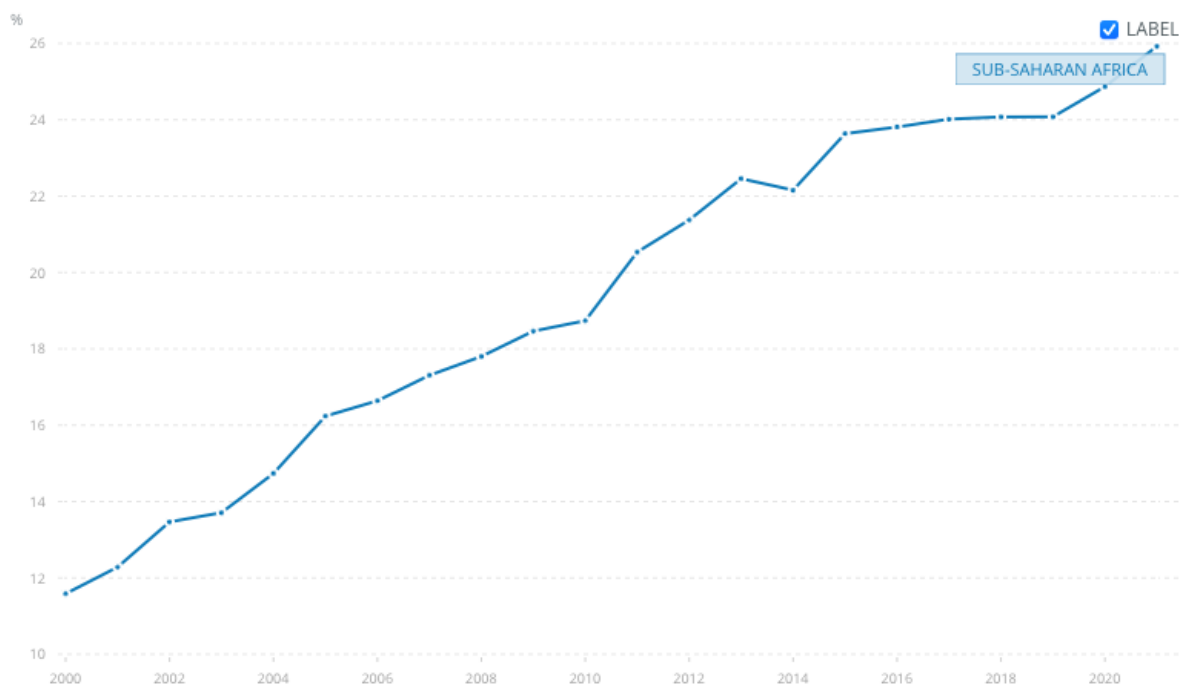
Figur 2 visar indikatorn *förskoleinskrivning*, det vill säga den genomsnittliga inskrivningen av flickor i förskolan inom regionen, där bruttoinskrivningskvoten är förhållandet mellan den totala inskrivningen, oavsett ålder, och befolkningen i åldersgruppen som officiellt motsvarar den visade utbildningsnivån. Förskoleundervisning avser program i den organiserande undervisningens inledande skede, vilket är utformat för att i första hand introducera barn i tidig ålder i en skolmiljö. Det har enligt figur 2 skett en ökning av andelen flickor inskrivna i förskoleklass från 14,233 % år 2000 till 27,899 % år 2020 (Världsbanken 2021a).

Statistik inom utbildningssektorn, figur 2, påvisar att en högre andel kvinnor som påbörjar en utbildning inom regionen ökar, men det är en stor del av dessa som inte fullföljer sin utbildning. Det kan bland annat vara för att gifta sig vid ung ålder. För att illustrera var det i Centralafrikanska republiken år 2019 25,80 % av kvinnorna i åldrarna 20-24 som gifte sig vid 15 års ålder. Även om den lagliga åldern för äktenskap i de flesta länder är 18 år, är

barnäktenskap fortfarande ett utbrett fenomen. Kvinnors möjligheter till utbildning hämmas och senare även anställning då unga flickor vars skolgång förkortas saknar kunskaper för formellt arbete vilket ofta begränsar dem till yrken med sämre arbetsvillkor och lägre inkomster (Världsbanken, u.å.b).

Kritisk feministisk teori belyser avsaknaden av fokus gentemot att förändra och omforma hierarkiska könsrelationer inom utvecklingsarbete (Sission-Runyan & Petersson, 2014, 182). De utbildningsmöjligheter biståndet möjliggör för kvinnor samt flickor riskerar att hämmas av rådande normer och sociala strukturer. Om en flicka påbörjar en utbildning men däremot inte avslutar den eller kan nyttja den i någon större mån kommer man varken åt eller förändrar befintliga strukturer och normer där män värderas högre än kvinnor inom utbildning såväl som arbete. Således utgör det inte ett mått på att graden av jämställdhet i regionen ökat och en kan inte hävda med säkerhet att andelen flickor som skrivs in på en utbildning genererar denna förändring. Detta indikerar snarare att dessa framsteg visar på en kortsiktig förbättring och möjligheter för flickor att få ta del av en utbildning, än att det möjliggör en mer jämställd situation för kvinnor samt flickor inom regionen, eftersom de inte kan nyttja denna i tillräckligt stor utsträckning för att i ett senare skede bli en del av samhällets näringsliv och marknad. I detta fall hämmar strukturella och normativa krafter de initiala framstegen, att allt fler flickor introduceras i en utbildningsmiljö. Utbildningssektorn har potential att genom spridandet av kunskap bryta upp patriarkala maktstrukturer och generera samhällelig förändring, men det krävs då att utbildningen arbetar med ett genusperspektiv och inte enbart fokuserar på andelen flickor som ges möjligheten att utbilda sig med syfte att förbereda flickor för produktivt arbete för att bidra till landets ekonomiska tillväxt.

5.4 Styrning - *Andel av platser som innehas av kvinnor i nationella parlament (%)*

Figur 3. Proportion of seats held by women in national parliaments (%) - Sub-Saharan Africa (2021). Hämtad 2022-04-22, från <https://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS?locations=ZG>. Använd med tillåtelse. Bildtext: Grafens X-axel visar år och Y-axeln visar andelen kvinnliga parlamentariker i nationella parlament inom regionen.

Indikatorn *andelen kvinnliga platser i nationella parlament* visar genomsnittligt andelen platser som innehas av kvinnor i nationella parlament inom regionen Afrika söder om Sahara. Figur 3 visar på en ökning från 11,585 % år 2000 till 24,869 % år 2020. Men det kvarstår ännu stor skillnad mellan länderna inom regionen. I Burkina Faso är det exempelvis endast 6.30 % av platserna i parlamentet som innehas av kvinnor medan motsvarande siffra i Namibia är 43.27 %. Världsbanken redogör för att denna indikator har hög relevans för att påvisa graden av jämställdhet eftersom kvinnor i regionen är gravt underrepresenterade inom beslutsfattande positioner i nationella parlament och att detta resulterar i svårigheter för kvinnor att influera de åtgärder som implementeras. Figur 3 påvisar framsteg men

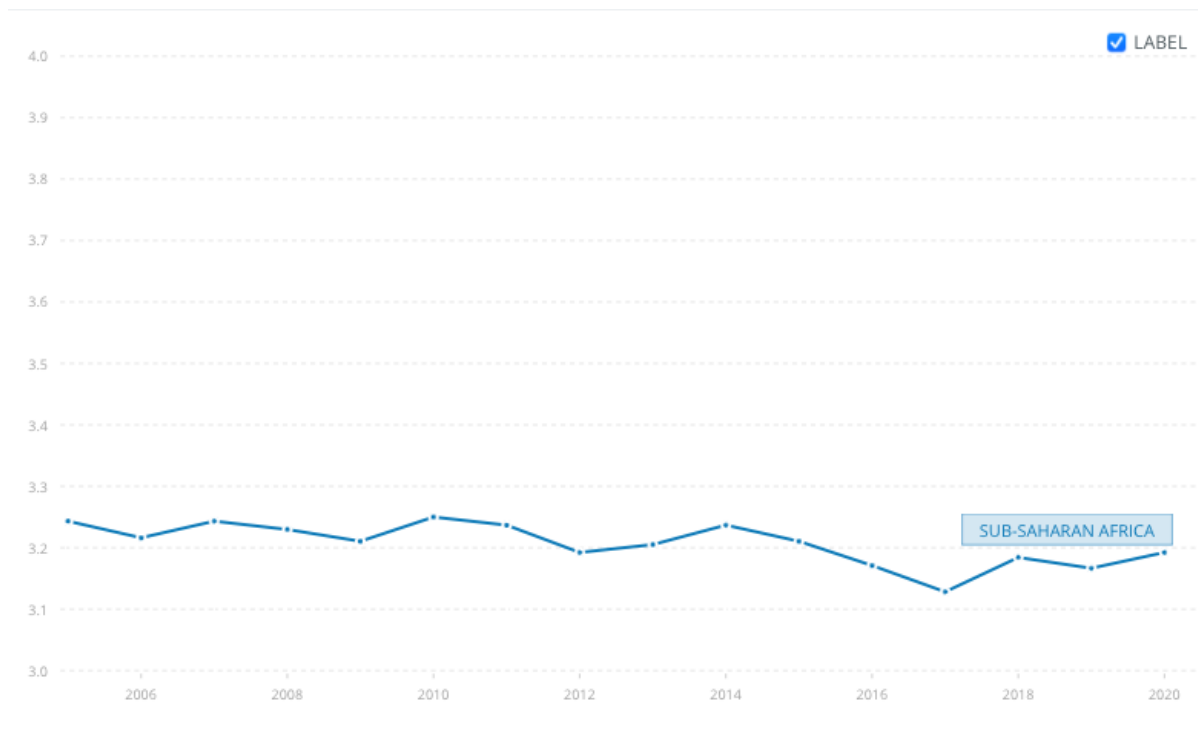
Världsbanken betonar att det ännu består stora brister vilket bör adresseras. Indikatorn utgör en del av de globala målen för hållbar utveckling (SDGs), (Världsbanken, 2021).

I linje med den kritiska feminismens fundament utgör liberalfeminismens fokus på andelen kvinnliga representanter på maktpositioner inom nationell styrning, som ett mått på graden av jämställdhet, ett bristande sådant. Underliggande maktstrukturer missgynnar kvinnor och genom att fokusera enbart på representation inom nationella parlament, tenderar man att förbise detta (Kinsella, 2019, s. 147-148). Figur 3 indikerar att andelen kvinnliga parlamentariker inom nationella parlament i regionen ökar i takt med att allt mer jämställdhetsinriktat bistånd allokeras till sektorn styrning.

Enligt Världsbankens motivering kring varför styrning utgör en viktig del inom jämställdhetsarbete skulle det innebära allt fler lagar som verkar för att skydda kvinnor och främja jämställdhet i regionen. Men så är inte fallet. Om de kvinnor som ges möjlighet att utgöra en del av nationella parlament saknar reellt inflytande inom politiska sakfrågor eller möjlighet att bidra till att implementera åtgärder såväl som lagar med syfte att skydda kvinnor och främja jämställdhet utgör det mer en symbolisk förändring än ökad jämställdhet i samhället. Liberalfeminismens fokus på att utjämna ojämlikhet mellan könen genom att öka representation av kvinnor på maktpositioner inom internationell styrning blir således ett bristfälligt mått på jämställdhet då det existerar underliggande patriarkala strukturer och dessa hämmar kvinnors möjligheter till att föra politik som gynnar kvinnors sociala position i samhället. Utöver den formella förändringen, kan man med grund i indikatorn i figur 3 inte påvisa någon informell förändring vad gäller de strukturella hinder som existerar för kvinnor inom regionen. Om kvinnor besitter en minimal del av regionens ekonomiska resurser, besitter de således även en liten del av makten, oavsett andelen kvinnliga parlamentariker och det ter sig då komplext för kvinnor att ha något verkligt inflytande inom politiken och således även samhället. Det är den neoliberal synen på resurser där ekonomiska resurser värderas högre än andra resurser, som exempelvis politisk makt, som hämmar kvinnors inflytande trots politisk representation. Det riskerar att ytterligare befästa och vidmakthålla sociala maktstrukturer. Rwanda utgör ett exempel på detta, med sin höga andel kvinnliga parlamentariker samtidigt som jämställdhetsgraden i landet enligt Världsbanken är låg (Världsbanken, 2020b).

5.5. Övergripande nivå av jämställdhet - Afrika söder om Sahara

Country Policy and Institutional Assessment (CPIA):

Figur 4. CPIA gender equality rating (1=low to 6=high) - Sub-Saharan Africa (2020a). Hämtad 2022-04-22, från <https://data.worldbank.org/indicator/IQ.CPA.GNDR.XQ?locations=ZG> . Använd med tillåtelse.

Bildtext: Grafens X-axel visar år och grafens Y-axel visar betyg enligt CPIA´s jämställdhetsskala i regionen.

De tre sektorer det jämställdhetsinriktade biståndet främst fokuserar på visar på framsteg, men trots detta indikerar figur 4 en dyster utveckling av jämställdhet i regionen samt dess förändring sedan tidigt 2000-tal. Grafen ovan visar ett övergripande mått på jämställdhet i Afrika söder om Sahara gjord av Country Policy and Institutional Assessment (CPIA). CPIA är bedömningar som årligen genomförs av Världsbanken för att mäta och rangordna länders förmåga att effektivt använda bistånd och har en bärande roll i fastställandet av biståndsallokering. CPIAs mätningingar av utveckling utgår från 16 kriterier och utifrån dessa tilldelas betyg från från 1 (lågt) till 6 (högt), och jämställdhet är ett av dessa kriterier. Alla kriterier väger lika tungt och helhetsbetyget utgörs av ett sammanlagt medelvärde. Betygen återspeglar en mängd olika indikatorer, observationer och bedömningar baserade på Världsbankens professionella omdöme och kunskap om landet och är avsett att fånga

kvaliteten på länders politik. Betyget på jämställdhetsutvecklingen utgår ifrån nyckelelement inom statens kontroll, såsom till vilken utsträckning landet har infört institutionella ramar och program för att upprätthålla lagar som främjar jämställdhet i form av utbildning, hälsa, ekonomi och skydd enligt lagen. Enligt denna mätning ser vi ingen sammanlagd förbättring av jämställdhet mellan könen i Afrika söder om Sahara utan jämställdheten uppgår till betyget 3,2 på skalan år 2020 vilket den även gjorde år 2005 (Världsbanken, 2020a).

Applicerat på statistiken i figur 4, kan man med ett kritiskt feministiskt perspektiv, analysera hur det kommer sig att man trots framsteg inom sektorerna hälsa, utbildning och styrning inte ser någon omfattande jämställdhetsutveckling i regionen. Inom utvecklingsarbete, och närmare preciserat jämställdhetsarbete, finns en avsaknad av fokus på att försöka att utmana samt förändra hierarkiska könsrelationer till förmån för ekonomisk utveckling. Risken med det fokus dagens utvecklingsarbete riktar gentemot dessa specifika sektorer, och de sätt centrala aktörer både definierar samt mäter utveckling på, är att man inte når de existerande patriarkala maktstrukturerna som existerar och således reproducerar dessa vidare. Konventionell utvecklingspolitik, där biståndets primära syfte är att gynna ekonomisk tillväxt, syftar i första hand till att integrera LDCs i globala finansiella flöden genom att få igång handel och en fri marknad. Jämställdhet betraktas i många bistånds- och utvecklingsprojekt som ett sekundärt ändamål till förmån för ekonomiska riktningar. Aktörer på området betonar visserligen att detta är en del i ett led mot ökad jämställdhet men statistiken indikerar på att det inte genererar de resultat biståndet uttryckligen syftar till att verka för. Majoriteten av jämställdhetsinriktat bistånd har jämställdhet som sekundärt fokus samt bristande inkludering av sociala dimensioner och patriarkala maktstrukturer vilket hämmar jämställdhetsutveckling och skulle kunna förklara den bristande utvecklingen figur 4 illustrerar. Jämställdhetsinriktat bistånd såsom det är utvecklat i dag syftar främst att öka ekonomisk tillväxt inom LDCs för att kunna inkludera dessa länder alltmer i den globaliserade handeln och har jämställdhet som sekundärt mål. Bistånd med detta fokus blir dock kontraproduktivt då teorier presenterade i avsnitt 3 visar att en ökad globalisering leder till en ökad ojämlikhet mellan könen. Om centrala aktörer inte tar detta i åtanke, kommer detta mönster ej att brytas.

Enligt den kritiska feminismen är det inte önskvärt att anamma västerländska kvinnors utveckling, vilket bygger på en frigörelse genom produktivt arbete och ökning av ekonomiska medel, utan jämställdhet handlar om jämlikhet mellan könen och inte att kvinnor ska tvingas anpassa sig till en patriarkal struktur. Dagens utvecklingsagenda prioriterar ekonomisk tillväxt, i linje med de neoliberala grunder en stor del av västvärldens ekonomier i historien utvecklats genom, vilket gör att detta påtvingande av “modernisering” samt avsaknad av jämställdhet som prioriterat mål inte kommer att gynna jämställdhet inom LDCs.

Vidare, kan man med ett intersektionalistiskt perspektiv, betona den projektion av det moderniserade och en västerländsk agenda, som en stor del av biståndsarbete utgör (Kinsella, 2019, s. 148, 153-155). Ett mått på specifika sektorer, likt de i figur 1-3, visar att vi utvärderar utveckling och jämställdhet på ett vis som rättfärdigar våra intressen, medan det berör människor som nödvändigtvis är eniga med denna agenda. Sättet vi utvärderar de människor vars liv berörs av utvecklingsarbetet följer en västerländsk syn på utveckling och jämställdhet. Att tala om utveckling genom att mäta exempelvis kvinnors tillgång till utbildning eller sjukvård, är ett sätt att tala om för kvinnor vad det är de bör vilja och vad som är eftersträvansvärt. Dessa sektorer indikerar därtill på enskilda pusselbitar och det blir således inte analytiskt korrekt att enbart betrakta utveckling inom dessa eftersom omliggande patriarkala strukturer existerar. Inom en västerländskt präglad feminism är målet för kvinnor att uppnå samma position som mannen vilket utgör modellen för vad kvinnans frihet ska innebära. De sektorer det jämställdhetsinriktade biståndet allokeras till är utformade utifrån den västerländska synen på modernisering samt utveckling där kvinnor bör eftersträva att vara en del av produktivt arbete. Detta blir ett uttryck för den manliga hegemonin vilket ter sig mycket problematiskt och kommer att fortsätta hämma strukturell förändring om man inte tar det i åtanke vid utformningen av jämställdhetsarbete.

6. Slutsats

Syftet med denna uppsats var att identifiera de orsaker som skulle kunna förklara varför det går att påvisa statistiska framsteg de sektorer det jämställdhetsinriktade biståndet allokteras till men ej en omfattande jämställdhetsutveckling inom LDCs. Detta genom ett illustrativt fall i form av regionen Afrika söder om Sahara. Fallet regionen Afrika söder om Sahara illustrerar hur brister i utvecklingsarbete existerar, främst i form av hur man definierar utveckling och ej prioriterar jämställdhet som utvecklingsmål. Överlappande kritiska feministiska teorier betonar återkommande hur ojämlikhet mellan kvinnor och män präglas av en strukturell dimension och man kan med hjälp av kritisk feminism kritisera hur centrala aktörer förhåller sig till utvecklingsarbete. En stor del av dagens bistånds- och utvecklingsarbete bygger på neoliberala grundantaganden och allokeringen av bistånd gentemot olika sektorer grundar sig i utvecklingsagendor överenskomna av internationella aktörer, likt SDGs. Denna aningen snäva syn på vad framsteg vad gäller kvinnors egenmakt och jämställdhet tenderar att förbise de strukturella ojämlikheter som biståndsarbete uttryckligen syftar till att omskapa samt bryta ned. Genom att neoliberala värderingar präglar stor del av utformandet såväl som biståndets praktiker, prioriteras ekonomisk och politisk tillväxt framför jämställdhet som utvecklingsmål.

Jämställdhetsbistånd präglas av bristande prioriteringar.. Genom att prioritera jämställdhet som huvudsakligt mål, vilket statistik enligt OECD visar att majoriteten av dagens biståndsgivare ej gör, skulle man med grund i detta kunna nå betydligt större framsteg vad gäller jämställdhetsutveckling inom LDCs. Bistånd allokera med syfte att främja jämställdhet har detta som ett sekundärt snarare än ett huvudsakligt mål, vilket statistiken speglar. Den neoliberal syn på utveckling som idag präglar biståndsarbete genererar med utgångspunkt i ovan nämnda problematik kortsiktiga framsteg inom de sociala sektorerna hälsa, styrning samt utbildning men det går däremot inte att redovisa att dessa insatser leder till varken normativ eller strukturell förändring. Detta skulle enligt feministisk teori krävas för att en reell långsiktig ökning av jämställdhet och kvinnor egenmakt inom LDCs skall kunna påvisas. Det indikerar möjligtvis en variant av utveckling, men det går däremot inte att säga att det är en utveckling av jämställdheten och att det ökar nästkommande kvinnliga generations framtidsutsikter. Praktikerna präglas därtill tydligt av en västerländsk utvecklingsagenda och saknar ett intersektionellt perspektiv.

Vi menar likt feministiska forskare att synen på utveckling och jämställdhet inom biståndsarbete är alltför snäv och förbiser de strukturella ojämlikheter som jämställdhetsinriktat biståndsarbete inte lyckas omforma och förbättra i dagsläget. Om biståndsarbete med syfte att främja jämställdhet bygger på neoliberala grundantaganden samt drivs av aktörer som prioriterar ekonomisk tillväxt som primärt mål, och jämställdhet som ett sekundärt sådant, hämmas en allomfattande jämställdhetsutveckling inom många samhällen.

6.1 Resultatets implikationer

Resultatet visar att man med grund i tidigare feministisk teori, kan belysa intressanta aspekter inom utvecklingsarbete. Vi är medvetna om att utveckling såväl som jämställdhet är två komplexa fenomen och det är möjligt att det krävs en längre tidsperiod för att utvärdera samt dra slutsatser kring utvecklingsbiståndets långsiktiga effekter när det kommer till att öka den allomfattande graden av jämställdhet och kvinnors egenmakt i LDCs. Med det sagt ämnar vi med denna uppsats inte till att kritisera alla former av bistånd eller föreslå vilka linjer biståndsarbetet ska bedrivas utifrån, utan snarare belysa eventuella brister för att skapa förståelse för de svårigheter som utvecklingsarbete innebär, samt belysa kvinnors situation inom många LDCs.

Eftersom denna uppsats skrevs med teoriutvecklande ambitioner, med grund i tidigare feministisk teori, har vi landat i följande: Jämställdhet utgör ett komplext fenomen och det krävs att jämställdhet prioriteras som huvudsakligt mål inom bistånds- och utvecklingsarbete om man ska lyckas omforma världsomspännande patriarkala maktstrukturer. Jämställdhet som utvecklingsmål kan ej enbart betraktas utifrån dessa sociala sektorer, utan man måste identifiera strukturella hinder för att nå samhällelig förändring. En stor del av dagens utvecklingsarbete utgår ifrån en västerländsk och neoliberal syn på utveckling, och detta måste man förstå för att effektivisera biståndet inom LDCs, där den kulturella kontexten, likt kvinnors sociala utsatthet, skiljer sig åt och därmed kräver alternativa lösningar än de som tidigare "moderniserat" västerländska länder. En neoliberal syn på utveckling, där ekonomisk tillväxt är prioritet samt en avsaknad av ett intersektionellt hänsynstagande, innebär ett negligierande av frågor om jämlikhet och social rättvisa för kvinnor. Det krävs åtgärder som är specifikt riktade mot kvinnor, av kvinnor och för kvinnor för att nå universell jämställdhet.

7. Källförteckning

Bastia, Tanja. 2014. Progress in development studies: *Intersectionality, migration and development*. SAGE Journals.

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1464993414521330> (Hämtad 2022-05-01)

Berik, Günseli - Yana Van der Meulen Rodgers - Stephanie Seguino. 2009. *Feminist Economics of Inequality, Development, and Growth*.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13545700903093524> (Hämtad 2022-04-21)

Connelly, M. Patricia. 2000. "Feminism and Development: Theoretical Perspectives" i Paphart, L. Jane - M. Patricia Connelly - V. Eudine Barriteau (red.), 2000. *Theoretical Perspectives on Gender and Development*. Ottawa: The International Development Research Centre. <https://www.idrc.ca/sites/default/files/openebooks/272-4/index.html> (Hämtad 2022-04-25)

Cornwall, Andrea. 1997. *Men, masculinity and 'gender in development'*. ResearchGate.

https://www.researchgate.net/publication/11128859_Men_masculinity_and_'gender_in_development'/link/0912f5139c58e77b86000000/download (Hämtad 2022-04-21)

EIGE .u.å.b. *What is Gender mainstreaming*. European Institute for Gender Equality.

<https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/what-is-gender-mainstreaming> (Hämtad 2022-04-19)

Esaiasson, Peter - Mikael Gilljam - Henrik Oscarsson - Ann Towns - Lena Wängnerud. 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e uppl. Stockholm: Norstedts Juridik.

Förenta Nationerna .u.å.b. *Goal 5: Achieve gender equality and empower all women and girls*. Sustainable Development Goals.

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/> (Hämtad 2022-04-19)

Förenta Nationerna .u.å.b. *Least Developed Countries (LDCs)*.

<https://www.un.org/development/desa/dpad/least-developed-country-category.html> (Hämtad 2022-04-18)

Förenta Nationerna .2018. *Mål 5: Uppnå jämställdhet*.

<https://fn.se/wp-content/uploads/2018/03/M%C3%A5l-5.pdf> (Hämtad 2022-04-18)

Kinsella, Helen M. 2019. "Feminism" i Baylis, John - Steve Smith - Patricia Owens (red.), 2019. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*. 8 uppl. Oxford: Oxford University Press.

Kronsell, Annica. 2021. "Feminism" i Gustavsson, Jakob - Jonas Tallberg (red.), *Internationella relationer*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lunds Universitet .u.å.b. (KURSBOK/studiehandledning - examensarbetet) Medicinska fakulteten. <https://moodle.med.lu.se/mod/book/view.php?id=19946&chapterid=13017> (Hämtad 2022-04-25)

O'Brian, Robert - Williams, Marc. 2016. *Global Political Economy: Evolution and Dynamics*. 5:e uppl. London: Palgrave

OECD. 2012. *Aid in support of gender equality and women's empowerment: Statistical overview - Chapter 1*. OECD Home. <https://www.oecd.org/dac/gender-development/gender-equality-women-empowerment-statisticaloverview.htm> (Hämtad 2022-05-01)

OECD. 2018. *Aid to gender equality and women's empowerment*. An overview. <https://www.oecd.org/dac/gender-development/Aid-to-gender-overview-2018.pdf> (Hämtad 2022-05-01)

OECD. 2019. *Beyond Growth: Towards a New Economic Approach*. [https://www.oecd.org/naec/averting-systemic-collapse/SG-NAEC\(2019\)3_Beyond%20Growth.pdf](https://www.oecd.org/naec/averting-systemic-collapse/SG-NAEC(2019)3_Beyond%20Growth.pdf) (Hämtad 2022-05-04)

OECD. u.å.b. *Development Assistance Committee (DAC)*. <https://www.oecd.org/dac/development-assistance-committee/> (Hämtad 2022-05-01)

OECD .2018. *How Does Aid Support Women's Economic Empowerment?* OECD DAC NETWORK ON GENDER EQUALITY (GENDERNET). <https://www.oecd.org/dac/gender-development/How-Does-Aid-Support-Womens-Economic-Empowerment.pdf> (Hämtad 2022-04-18)

OECD .u.å.b. *Official Development Assistance (ODA)*. <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/official-development-assistance.htm> (Hämtad 2022-04-22)

OECD .u.å.b. *Who we are*. <https://www.oecd.org/about/> (Hämtad 2022-04-22)

Peterson, V. Spike. 2019. "How is the world organised economically?" i Edkins, Jenny - Maja Zehfuss (red.), 2019. *Global Politics - A New Introduction*. 3:e uppl. New York: Routledge.

Pickbourn, Lynda & Ndikumana, Léonce. 2016. *The Impact of the sectoral allocation of foreign aid on gender inequality*. Journal of international development. Wiley Online Library. <https://eds.p.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=b1bcc33f-be62-4b3e-a8d5-f554903ce45f%40redis> (Hämtad 2022-05-01)

Roberts, Hannah . 2020. *Gendered Implications of Neoliberal Development Policies in Guangdong Province*. E-International Relations. <https://www.e-ir.info/2020/03/03/gendered-implications-of-neoliberal-development-policies-in-guangdong-province/> (Hämtad 2022-04-25)

Sen, Gita & Grown, Caren .1987. *Development Crises and Alternative Visions*. Third World Women's Perspectives. Routledge. Taylor & Francis Group. <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315070179/development-crises-alternative-visions-gita-sen-caren-grown> (Hämtad 2022-05-01)

Sission Runyan, Anne & Peterson, V Spike. 2013. *Global Gender Issues in the New Millenium*. 4:e uppl. Boulder: Westview Press Inc.

True, Jacqui. 2013. "Feminism" i Burchill, Scott - Andrew Linklater (red.), 2013. *Theories of International Relations*. 5:e uppl. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

UNESCO. 2021. *Gender Equality in Education*. <http://uis.unesco.org/en/topic/gender-equality-education> (Hämtad 2022-04-21)

UNICEF .2020. *I flera delar av världen anses flickor vara mindre värda*. <https://unicef.se/fakta/diskriminering-av-flickor> (Hämtad 2022-04-21)

UNRIC Brussels .2008. *Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna*. UD:s officiella översättning. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf> (Hämtad 2022-04-18)

UN Women .u.å.b. *Gender Mainstreaming* <https://www.unwomen.org/en/how-we-work/un-system-coordination/gender-mainstreaming> (Hämtad 2022-04-18)

UN Women .2018. *Making women and girls visible: Gender data gaps and why they matter*

<https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/12/issue-brief-making-women-and-girls-visible> (Hämtad 2022-04-22)

UN WOMEN .2019a). *Sub-Saharan Africa*. Regional factsheet.

<https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2019/POWW-2019-Fact-sheet-Sub-Saharan-Africa-en.pdf> (Hämtad 2022-04-22)

Världsbanken. 2020a. *CPIA gender equality rating (1=low to 6=high) - Sub-Saharan Africa* <https://data.worldbank.org/indicator/IQ.CPA.GNDR.XQ?locations=ZG> (Hämtad 2022-04-18)

Världsbanken. 2019b. *Maternal mortality ratio (modeled estimate, per 100,000 live births) - Sub-Saharan Africa* <https://data.worldbank.org/indicator/SH.STA.MMRT?locations=ZG> (Hämtad 2022-04-18)

Världsbanken. 2020b. *Proportion of seats held by women in national parliaments (%) - Rwanda*. <https://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS?locations=RW> (Hämtad 2022-04-19)

Världsbanken. 2021b. *Proportion of seats held by women in national parliaments (%) - Sub-Saharan Africa* <https://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS?locations=ZG> (Hämtad 2022-04-22)

Världsbanken .2021a. *School enrollment, preprimary (% gross) - Sub-Saharan Africa* <https://data.worldbank.org/indicator/SE.PRE.ENRR?locations=ZG> (Hämtad 2022-05-01)

Världsbanken .u.å.b. *Sub-Saharan Africa*. Data. <https://data.worldbank.org/country/ZG> (Hämtad 2022-04-19)

Världsbanken .2019b. *Women who were first married by age 15 (% of women ages 20-24)* <https://data.worldbank.org/indicator/SP.M15.2024.FE.ZS> (Hämtad 2022-04-19)

Världsbanken. 2012. World Development Report 2012: *Gender Equality and Development*. World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/4391> (Hämtad 2022-05-01)

Winther, Marianne. Jorgensen & Phillips, Louise .1999. *Diskursanalys som teori och metod*.
Lund: Studentlitteratur.